

Uwaga! W nawiasach kwadratowych podano liczbę punktów, jaką można uzyskać za dane pytanie. W pytaniach od 1 do 20 tylko jedna odpowiedź jest prawidłowa.

Egzamin z prawa rzymskiego – 27 czerwca 2023 r.

1. Regulację przewidującą, że w razie pominięcia w testamentie żony *in manu*, córki lub wnuka będących *in potestate*, a ustanowienia spadkobiercami osób z kręgu *sui heredes*, testament pozostawał ważny, a pominięci otrzymywali udział, który przypadłby im w dziedziczeniu beztestamentowym, nazywamy [2]
 - a) dziedziczeniem przeciwtestamentowym materialnym.
 - b) dziedziczeniem edyktalnym.
 - c) dziedziczeniem przeciwtestamentowym formalnym.
2. Dochodzeniu tego, co przekazano w celu osiągnięcia określonego rezultatu, gdy ten nie został osiągnięty, służyła [2]
 - a) *condictio indebiti*.
 - b) *condictio sine causa*.
 - c) *condictio causa data causa non secuta*.
3. Wyróżnienie klasyfikacyjne pochodnych i pierwotnych sposobów nabycia własności zawdzięczamy [2]
 - a) Bartolusowi de Saxoferrato.
 - b) Hugonowi Grocjuszowi.
 - c) Samuelowi Pufendorfowi.
4. Klauzule kodycytarne przekształcające rozrządzenia testamentowe w fideikomisy pojawiły się w aktach ostatniej woli Rzymian [2]
 - a) już z początkiem I wieku.
 - b) w połowie wieku II.
 - c) na dobre dopiero w III wieku.
5. *Cum nexum faciet mancipiumque, uti lingua nuncupassit, ita ius esto.* – „gdy zaciągnie pożyczkę i nabędzie własność, służebności lub władztwa nad osobą, jak ustnie zastrzegł, niech będzie prawem” to przepis z tablicy [2]
 - a) pierwszej.
 - b) piątej.
 - c) szóstej.
6. Przy sporządzaniu testamentu mancyperyjnego: „oświadczam, że majątek i pieniądze twoje w powierzeniu i rozporządzeniu twoim są moja własnością i niech będą nabyte przeze mnie za pomocą tego spizu i wagi, żebyś ty mógł prawnie sporządzić testament, zgodnie z ustawą publiczną”, mówił [2]
 - a) *libripens*.
 - b) *testator*.
 - c) *familiae emptor*.
7. Posiadaczem w drodze do zasiedzenia był [2]
 - a) faktycznie władający *corpus* rzeczy, a mający *animus* zatrzymania jej dla innego posiadacza.
 - b) faktycznie władający *corpus* rzeczy i mający *animus* zatrzymania jej dla siebie.
 - c) faktycznie władający *corpus* rzeczy, mający *animus* w oparciu o podstawę uznawaną przez *ius civile*.
8. Interdykt *Quorum bonorum*: „Z tych dóbr, których posiadanie na podstawie mojego edyktu zostało mu przyznane, to co posiadasz, uważając się za dziedzica lub za posiadacza, albo posiadałbyś, gdyby nie zostało zasiedziane, albo podstępnie sprawileś, że przestałeś posiadać, to jemu oddaj”, zaliczamy do grupy interdyktów: [2]
 - a) *retinendae possessionis*.
 - b) *recuperandae possessionis*.
 - c) *adipiscendae possessionis*.
9. Ograniczone prawa rzeczowe przewidywane przez rzymskie prawo klasyczne to [2]:
 - a) służebności – zastaw – emfiteuza.
 - b) *ususfructus* – *superficies* – *pignus*.
 - c) służebności – zastaw ręczny – hipoteka.
10. Do klasyfikacji służebności na gruntowe i osobiste doszło w [2]:
 - a) III wieku przed Chr.
 - b) III wieku po Chr.
 - c) dopiero w kompilacji justyniańskiej.
11. Detentorem, który mógł otrzymać ochronę interdyktalną był [2]
 - a) emfiteuta.
 - b) depozytariusz.
 - c) komodatariusz.
12. Do ograniczeń własności *sensu stricto* zaliczamy [2]
 - a) ograniczenia wymogami sanitarnymi.
 - b) podatki, daniny, obowiązek świadczenia pracy.
 - c) obowiązek zapewnienia noclegu kurierom cesarskim.
13. Zachowek to przysługujące spadkobiercom roszczenie o udział w spadku odkąd: [2]
 - a) tylko pojawiła się *querela inofficiosi testamenti*.
 - b) w III wieku pozwolono rodzeństwu zmarłego występować o obalenie testamentu.
 - c) Justynian wprowadził *actio ad supplendam legitimam* o uzupełnienie zachowku.

14. Uzależnienie możliwości nabycia legatu od jego wartości, która nie powinna przekraczać udziału spadkobierców wynikało z [2]

- a) *lex Furia testamentaria*.
- b) *lex Voconia*.
- c) *lex Falcidia*.

15. Fideikomisariusz uniwersalny zyskiwał pozycję dziedzica (*heredis loco*) dzięki postanowieniom [2]

- a) *senatus consultum Trebellianum*.
- b) *senatus consultum Pegasianum*.
- c) *senatus consultum Neronianum*.

16. Sposób obdarowania wolnością, który wymagał użycia stanowczych słów w testamencie to [2]

- a) wyzwolenie fideikomisarne.
- b) polecenie testamentowe.
- c) wyzwolenie testamentowe prawa cywilnego.

17. Anatocyzm to [2]

- a) pobieranie zbyt wysokich odsetek.
- b) poręczenie w postaci zlecenia kredytowego.
- c) pobierania odsetek od odsetek.

21. Oblicz stopień pokrewieństwa, jaki łączylby Twą córkę: [4x1]

- a) z Twoim dziadkiem.
- b) z bratem Twojej matki.
- c) z wnukiem Twego syna.
- d) z siostrą Twojej prababki.

22. W 43 roku przed Chr. przychodzi do Ciebie Aulus i prosi o pomoc w napisaniu testamentu. Ma żonę, która wniosła mu posąg w wysokości 25'000 sesterców i trzech synów: Sekundusa, Kwintusa i Decimusa. Pierwszego chce ustanowić dziedzicem; między pozostałych synów dzieli swe ulubione nieruchomości: Oktawianowi chce dać dom w Patavium, a Decimusowi willę pod Arpinum. Przygotuj projekt testamentu. [8]

.....

.....

.....

.....

23. Wczesną wiosną 206 roku po Chr. Tytus będący od dawna dłużnikiem Epidiusza Marullusa pożyczył od niego 10'000 sesterców na trzy lata pod zastaw wartego 15'000 sesterców świętego lasu. Znany armator statków Marek, gdy pod koniec tegoż roku stał się dziedzicem Tytusa, wyciął ponad połowę lasu, a z pozyskanego drewna wybudował cztery duże statki. Po dwóch latach cały grunt leśny sprzedał, a do nieświadomego zastawu na lesie nabywcy Aulusa zwraca się po roku Epidiusz Marullus, żądając wydania lasu dla realizacji swego prawa zastawu. Czy uzyska pełne zaspokojenie? Uzasadnij odpowiedź. [8]

.....

.....

.....

.....

18. Podejmujący się prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia [2]

- a) odpowiadał tylko za *dolus* i *culpa lata*.
- b) obowiązany do *custodia* zwalniał się z odpowiedzialności tylko w razie wystąpienia siły wyższej.
- c) obowiązany był dołożyć staranności (*diligentia*).

19. Stworzona przez edylów kurulnych *actio redhibitoria* oraz *actio quanti minoris* [2]

- a) przysługiwała tylko wtedy, gdy sprzedawca zataił wadę rzeczy.
- b) jeśli sprzedawca nie znalazł wady, która była typowa i wymieniona w edykcji, a niewolników sprzedawał na targowisku.
- c) pozwalała na obniżenie ceny rzeczy sprzedanej z wadą prawną.

20. Zakaz darowizn ponad pewną wysokość wprowadziła już w 204 roku przed Chr. [2]

- a) *lex Aquilia*.
- b) *lex Cincia*.
- c) *lex Aebutia*.

24. Za panowania cesarza Tyberiusza Gajusz transportował swoje cenne towary handlowe do portu w Misenum. Po drodze zatrzymał się na nocleg w oberży Juliusza. Towary złożono na noc w magazynie oberży. Rano okazało się, że znaczną część ładunku i zwierząt skradziono, a stróżujący niewolnik Juliusza został poturbowany, związany i zamknięty w piwnicy magazynu. Gajusz żąda od Juliusza zwrotu poniesionej straty, ten jednak wywodzi o braku swojej winy, a zatem i odpowiedzialności. Oboje powołują się na szereg uwarunkowań prawnych i faktycznych. Oceń sytuację prawną. [8]

25. U schyłku panowania cesarza Septymiusza Sewera, Fotinus wydziedziczył imiennie w testamencie swego syna Kasjusza. Ustanowił dwóch dziedziców Justyna i Floriana – swych wieloletnich przyjaciół – w taki sposób, że jeden do jednej trzeciej gruntu, a drugi w dwóch trzecich do tego samego gruntu. Ponadto na rzecz obu przyjaciół zapisał – bez bliższego uściślenia – inwentarz w postaci stada wołów, które były wypasane na pierwszej ze wspomnianych części gruntów. Pozostałe dwie trzecie gruntu było zasiewane i obrabiane z wykorzystaniem owych wołów. Syn spadkobiercy Kasjusz, który znajduje się w posiadaniu całego ojcowskiego majątku, twierdzi, że ma prawo do całości spadku. Florian i Justyn twierdzą natomiast, że zostali skutecznie powołani; spierają się tylko komu z nich ma przypaść stado. Oceń sytuację prawną. [8]

26. Nazwij skargę, wskaż części jej formuły i zaproponuj stan faktyczny, na którego podstawie o taką formułę można się ubiegać u pretora: [8]

Postumus Kominiusz niech będzie sędzią. Ponieważ Bibeliusz i Kryspus zwrócili się, aby dać im sędziego dla podziału współwłasności i jeśliby została wyrządzona jakaś szkoda we współwłasności lub nastąpiły jakieś straty, czy coś przeszło na rzecz któregoś z nich z tego tytułu, ile należy przysądzić, Postumiuszu Kominiuszu, sędzio, przysądź; cokolwiek z tego powodu jeden drugiemu powinien świadczyć, tego, Postumiuszu Kominiuszu, sędzio, jednego na rzecz drugiego zasądź; jeśli się nie okaże – uwolnij.

[illegible]

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.